

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

3. april 2008*

I sag C-103/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris (Frankrig) ved afgørelse af 30. januar 2006, indgået til Domstolen den 22. februar 2006, i sagen:

Philippe Derouin

mod

Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris - Région parisienne (Urssaf de Paris — Région parisienne),

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne U. Løhmus, J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka (refererende dommer) og P. Lindh,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. marts 2007,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Philippe Derouin ved avocats P. Langlois og E. Piwnica

— Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris - Région parisienne (Urssaf de Paris - Région parisienne) ved avocat J.-J. Gatineau

— den franske regering ved G. de Bergues og O. Christmann, som befuldmægtigede

— Det Forenede Kongeriges regering ved V. Jackson, som befuldmægtiget, bistået af barrister S. Moore

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Rozet og V. Kreuzschitz, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. oktober 2007,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 307/1999 af 8. februar 1999 (EFT L 38, s. 1, herefter »forordning nr. 1408/71«).

- 2 Anmodningen er blevet fremsat i en sag mellem Philippe Derouin og Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris — Région parisienne (Urssaf de Paris — Région parisienne) (herefter »Urssaf«) angående beregningsgrundlaget for det generelle socialsikringsbidrag og bidraget til dækning af underskuddet på de sociale sikringsordninger (herefter henholdsvis »CSG« og »CRDS«), som Philippe Derouin er skyldig.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

- 3 Det anføres i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, at forordningen »finder anvendelse på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og studerende, som er eller har

været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater, eller er statsløse eller flygtninge bosat på en medlemsstats område, samt på deres familiemedlemmer og efterladte«.

4 Forordningens artikel 13 bestemmer:

»1. Med forbehold af artikel 14c og 14f er de personer, der er omfattet af denne forordning, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i dette afsnit.

2. Med forbehold af artikel 14 til 17:

[...]

b) er en person, der har selvstændig beskæftigelse på en medlemsstats område, omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område.

[...]«

5 Samme forordnings artikel 14a bestemmer:

»Reglen i artikel 13, stk. 2, litra b), finder anvendelse under iagttagelse af følgende undtagelser og særregler:

[...]

- 2) En person, der normalt har selvstændig beskæftigelse på to eller flere medlemsstatsers område, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, hvis han udøver en del af sin virksomhed på denne medlemsstats område [...]

[...]«

- 6 Artikel 14d, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 bestemmer:

»Den i [...] artikel 14a, [litra] 2, 3 og 4 [...] omhandlede person behandles for så vidt angår anvendelse af den lovgivning, der fastlægges i overensstemmelse med disse bestemmelser, som om vedkommende havde hele sin erhvervmæssige beskæftigelse på den pågældende medlemsstats område.«

De nationale bestemmelser

- 7 CSG blev indført ved finanslov nr. 90-1168 af 29. december 1990 (JORF af 30.12.1990, s. 16367), hvis relevante bestemmelser blev kodificeret ved artikel L. 136-1 ff. i code de la sécurité sociale.

- 8 Det bestemmes i artikel L. 136-1 i code de la sécurité sociale:

I - 1884

»Følgende er pligtige at betale socialsikringsbidrag, som beregnes på grundlag af erhvervsindtægter og indkomstsurrøgater:

- 1) fysiske personer, der ved beregningen af indkomstskat anses for at være bosat i Frankrig, og som samtidig er underlagt en obligatorisk fransk sygesikringsordning, uanset formålet

- 2) statsansatte tjenestemænd eller tjenestemænd, som er ansat ved lokale myndigheder og de dertilhørende offentlige institutioner af administrativ karakter, der gør tjeneste i eller varetager opgaver uden for Frankrig, for så vidt som tjenestemandens vederlag beskattes i Frankrig, og er underlagt en obligatorisk fransk sygesikringsordning, uanset formålet.«

- 9 CRDS blev indført ved artikel 14-1 i bekendtgørelse nr. 96-50 af 24. januar 1996 om dækning af underskuddet på de sociale sikringsordninger (JORF af 25.1.1996, s. 1226). Artikel 14-1 bestemmer:

»Der skal betales bidrag af de erhvervsindtægter og indkomstsurrøgater, som er nævnt i artikel L. 136-2 til L. 136-4 i code de la sécurité sociale, med undtagelse af indtægter fra de udenlandske kilder, som er omhandlet nedenfor i artikel 15-III, nr. 1, og som er oppebårne i perioden fra den 1. februar 1996 og indtil de fysiske personer, der er nævnt i samme lovs artikel L. 136-1, har afsluttet de i artikel 2 omhandlede opgaver.

Bidraget fastsættes på grundlag af de indtægter, som er anført i artikel L. 136-2 til L. 136-4 og artikel L. 136-8-III i code de la sécurité sociale og på de betingelser, som foreskrives ved disse bestemmelser.«

- 10 Overenskomsten mellem Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og Frankrig om undgåelse af dobbeltbeskatning og forhindring af skatteunddragelse for så vidt angår indkomstskat, undertegnet i London den 22. maj 1968 (herefter »den bilaterale overenskomst«), bestemmer i sin artikel 1:

»1. Denne overenskomst omfatter følgende skatter:

[...]

- b) i Frankrig: indkomstskat [...], selskabsskat og enhver kildeskat, fradrag eller forskud, der er fradraget i disse skatter,

[...]

2. Denne overenskomst finder anvendelse på alle fremtidige identiske eller tilsvarende skatter, som en af de kontraherende stater eller regeringen i et af de territorier, som denne overenskomst måtte være udstrakt til [...] føjer til eller erstatter de nuværende skatter med. De kontraherende staters kompetente myndigheder underretter hinanden om ændringer til deres respektive skattelovgivning.«

- 11 Det følger af de bemærkninger, som den franske regering har fremført, at den bilaterale overenskomst ophæves med virkning fra det tidspunkt, hvor den nye

dobbeltbeskatningsoverenskomst, som de berørte medlemsstater indgik den 28. januar 2004, træder i kraft. Denne nye overenskomst nævner udtrykkeligt CSG og CRDS blandt de »skatter, som [sidstnævnte overenskomst] finder anvendelse på«.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

¹² Følgende oplysninger fremgår af forelæggelsesafgørelsen om Philippe Derouin:

- Philippe Derouin er bosat i Frankrig, hvor han driver liberal virksomhed som advokat, og han er partner i det engelske partnership Linklaters (herefter »Linklaters«). Linklaters har hjemsted i Det Forenede Kongerige, men har ligeledes kontorer i andre medlemsstater, herunder et kontor i Paris, Frankrig (herefter »Paris-kontoret«).

- Han er registreret dels som advokat ved cour d'appel de Paris (Frankrig), dels ved Supreme Court of England and Wales (Det Forenede Kongerige) som registered foreign lawyer.

- Han præsterer sine advokatytelser inden for rammerne af den virksomhed, som udøves fra Paris-kontoret.

- Han honoreres med en andel af advokatfirmaet Linklaters' overskud.

— Han er skattemæssigt hjemhørende i Frankrig og beskattes i Frankrig og i hvert af de lande, hvor Linklaters er etableret, på grundlag af hans andel af hvert af disse kontorers resultat.

— Han er tvunget medlem af en fransk sygeforsikringsordning, og er samtidig medlem af Urssaf som selvstændig erhvervsdrivende.

13 Urssaf har beregnet de bidrag til familieydelse samt CSG og CRDS, som Philippe Derouin skal betale, af den erhvervsindtægt, som han har fra sin virksomhed i Paris-kontoret, og af andelen af det overskud, som Linklaters øvrige kontorer tilvejebringer. Det fremgår af de bemærkninger, som blev fremført under den mundtlige forhandling, at Urssaf har afkrævet Philippe Derouin betaling af CSG og CRDS for forskellige perioder vedrørende årene 2000-2005.

14 Philippe Derouin har betalt bidrag til familieydelse beregnet på grundlag af hans samlede erhvervsindtægter (herunder dem, som hidrører fra Det Forenede Kongerige), men han har for tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris bestridt, at han skal betale CSG og CRDS beregnet på grundlag af hans indtægter i Det Forenede Kongerige, med den begrundelse, at disse bidrag udgør skatter og ikke socialsikringsbidrag, og at eftersom de i Det Forenede Kongerige oppebårne indtægter beskattes i Det Forenede Kongerige i henhold til den bilaterale overenskomst, kan kun de indtægter, der er skattepligtige i Frankrig, være underlagt CSG og CRDS.

15 Urssaf har derimod anført, at disse bidrag udgør socialsikringsbidrag, og at de er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71 og dermed skal beregnes af Philippe Derouins samlede indtægter, uanset om disse er oppebårne i Det Forenede Kongerige eller Frankrig.

- 16 For at få afklaret dette spørgsmål anmodede tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris ved afgørelse af 12. april 2005 cour de cassation om en udtalelse om, hvorvidt bidragene til CSG og CRDS skal anses for skatter i den forstand, hvori udtrykket anvendes i den bilaterale overenskomst.
- 17 Ifølge cour de cassations udtalelse af 2. september 2005 »forelægges De Europæiske Fællesskabers Domstol i henhold til artikel 234 [...] EF spørgsmålet, om forordning nr. 1408/71 [...] skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en overenskomst, såsom [den bilaterale] overenskomst [...], bestemmer, at indtægter, der oppebæres i Det Forenede Kongerige af arbejdstagere, der er bosat i Frankrig, og som er socialt sikret i denne stat, er udelukket fra beregningsgrundlaget for [CSG] og [CRDS], der opkræves i Frankrig [...]«.
- 18 Tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris har fundet, at sagens afgørelse afhænger af, hvorvidt det er i strid med fællesskabsreglerne at anvende bestemmelserne i nævnte overenskomst på CSG og CRDS, og har derfor besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal forordning nr. 1408/71 [...] fortolkes således, at den er til hinder for, at en overenskomst, såsom [den bilaterale] overenskomst [...], bestemmer, at indtægter, der oppebæres i Det Forenede Kongerige af arbejdstagere, der er bosat i Frankrig, og som er socialt sikret i denne stat, er udelukket fra beregningsgrundlaget for det generelle socialsikringsbidrag [CSG] og for bidraget til dækning af underskuddet på de sociale sikringsordninger [CRDS], der opkræves i Frankrig?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 19 Det forelagte spørgsmål har nærmere bestemt til formål at fastlægge, om en medlemsstat, hvis socialsikringsbestemmelser finder anvendelse i henhold til

forordning nr. 1408/71, frit kan fastsætte beregningsgrundlaget for bidrag såsom CSG og CRDS, eller om de nævnte bestemmelser derimod pålægger medlemsstaten ved beregningen af sådanne bidrag at medtage de indtægter, som er oppebårne i en anden medlemsstat, uden at det er muligt for medlemsstaten at afstå fra at opkræve bidrag af disse indtægter.

- 20 Det bemærkes i denne henseende, at formålet med forordning nr. 1408/71, som det fremgår af dens anden og fjerde betragtning, er at sikre arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes frie bevægelighed inden for Det Europæiske Fællesskab under hensyntagen til særegenhederne i de nationale lovgivninger om social sikring. Forordningen lægger med henblik herpå, som det fremgår af dens femte, sjette og tiende betragtning, princippet om ligebehandling af arbejdstagere efter de forskellige nationale lovgivninger til grund, og det tilsigtes med forordningen at sikre ligebehandling af alle arbejdstagere, der er beskæftiget på en medlemsstats område, bedst muligt samt ikke at stille arbejdstagere ringere, når de udnytter deres ret til fri bevægelighed. De regler, som er indført ved forordning nr. 1408/71, er kun samordningsregler, som bl.a. omhandler fastlæggelsen af, hvilken lovgivning eller hvilke lovgivninger der skal anvendes på de arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som under forskellige omstændigheder gør brug af deres ret til fri bevægelighed (dom af 9.3.2006, sag C-493/04, Piatkowski, Sml. I, s. 2369, præmis 19 og 20, og af 18.7.2006, sag C-50/05, Nikula, Sml. I, s. 7029, præmis 20).

- 21 Hvad for det første angår spørgsmålet, om forordning nr. 1408/71 kan anvendes på en person, som befinder sig i en situation som den, Philippe Derouin befinder sig i, fremgår det af forelæggelsesafgørelsen og af samtlige indlæg for Domstolen, at Philippe Derouin skal anses for en vandrende selvstændig erhvervsdrivende, som er bosat i Frankrig, og som udøver selvstændig virksomhed i Frankrig og Det Forenede Kongerige, hvorfor han er omfattet af forordningens anvendelsesområde i henhold til artikel 14a, stk. 2. Det følger heraf, at Philippe Derouin i medfør af denne bestemmelse alene er omfattet af fransk lovgivning. Det Forenede Kongeriges regering har i øvrigt under retsmødet bekræftet, at Det Forenede Kongerige ikke opkræver socialsikringsbidrag af de indtægter, Philippe Derouin oppebærer på Det Forenede Kongeriges område.

- 22 Hvad for det andet angår spørgsmålet, om forordning nr. 1408/71 kan anvendes på CSG og CRDS, har Domstolen fastslået, at sådanne bidrag er omfattet af forordningens anvendelsesområde. Domstolen har nemlig fundet, at argumentet om, at CSG og CRDS ikke falder ind under forordningens anvendelsesområde, idet sådanne bidrag reelt skal kvalificeres som skat, ikke kan tages til følge. Domstolen har tilføjet, at den omstændighed, at et bidrag betegnes som en skat i en national bestemmelse, ikke udelukker, at bidraget kan være omfattet af forordningens anvendelsesområde (jf. i denne retning domme af 15.2.2000, sag C-34/98, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 995, præmis 33 og 34, og sag C-169/98, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 1049, præmis 31 og 32). Det bemærkes i øvrigt, at det spørgsmål, som den forelæggende ret har forelagt, tager udgangspunkt i et princip om, at de omhandlede bidrag henhører under anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71.
- 23 Domstolen har endvidere fundet, at fællesskabsretten ikke gør indgreb i medlemsstaternes kompetence til selv at udforme deres sociale sikringsordninger (jf. dom af 13.5.2003, sag C-385/99, Müller-Fauré og van Riet, Sml. I, s. 4509, præmis 100 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 Hvad nærmere bestemt angår fastlæggelsen af beregningsgrundlaget for socialsikringsbidrag, følger det af fast retspraksis, at det i mangel af en harmonisering på fællesskabsplan tilkommer enhver berørt medlemsstat i lovgivningen at fastsætte, hvilke indkomster der skal tages hensyn til ved beregningen af disse bidrag (jf. i denne retning Nikula-dommen, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Den berørte medlemsstat skal ganske vist overholde fællesskabsretten ved udøvelsen af denne kompetence (jf. i denne retning bl.a. dom af 26.1.1999, sag C-18/95, Terhoeve, Sml. I, s. 345, præmis 34, og af 7.7.2005, sag C-227/03, Van Pommeren-Bourgondiën, Sml. I, s. 6101, præmis 39). Medlemsstaternes kompetence er således ikke ubegrænset, idet de navnlig er forpligtet til at respektere ånden bag og

principperne for forordning nr. 1408/71, herunder princippet om anvendelse af én lovgivning på socialsikringsområdet, at sikre, at en person ikke straffes for at udøve sin ret til fri bevægelighed, og at den således indførte ordning ikke fratager den berørte retten til social beskyttelse.

26 Det følger således af den retspraksis, som er nævnt i denne doms præmis 23-35, at eftersø forordning nr. 1408/71 er et middel til at opnå samordning og ikke harmonisering, har medlemsstaterne kompetence til at fastlægge beregningsgrundlaget for bidrag såsom CSG og CRDS.

27 Heraf følger, at på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin har en medlemsstat ret til ensidigt eller inden for rammerne af en skatteoverenskomst såsom den bilaterale overenskomst at afstå fra i beregningsgrundlaget for bidrag såsom CSG og CRDS at medtage de indtægter, som en selvstændig erhvervsdrivende, der befinder sig i en situation som den, sagsøgeren i hovedsagen befinder sig i, har oppebåret i en anden medlemsstat, hvor den selvstændige erhvervsdrivende er bosat. Selv om det er ubestridt, at ingen af bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 forbyder en medlemsstat at beregne størrelsen af det socialsikringsbidrag, som en person, der er bosat i medlemsstaten, skal betale af sine samlede indtægter (jf. i denne retning Nikuladommen, præmis 31), bemærkes, at forordningen heller ikke indeholder bestemmelser, som forpligter medlemsstaten til at beregne bidraget på denne måde.

28 I modsætning til det argument, som Urssaf, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber fremførte under den mundtlige forhandling, hvorefter det følger af dom af 26. maj 2005 i Allard-sagen (sag C-249/04, Sml. I, s. 4535), at medlemsstaterne i princippet har pligt til at medtage indtægter, som er oppebåret af personer, som befinder sig i en situation som den, Philippe Derouin befinder sig i, ved fastsættelsen af sociale bidrag, bemærkes, at dette resultat ikke kan overføres på Philippe Derouins situation.

- 29 Inden for rammerne af den sag, som gav anledning til dommen i Allard-sagen, havde den berørte parts bopælsmedlemsstat nemlig valgt i beregningsgrundlaget for socialsikringsbidrag at medtage samtlige de indtægter, som den pågældende havde oppebåret såvel på medlemsstatens som på en anden medlemsstats område, hvilket forordning nr. 1408/71 giver mulighed for. Under disse omstændigheder fandt Domstolen med henvisning til den nationale lovgivning, som fandt anvendelse i medfør af forordningens lovkonfliktregler, at de socialsikringsbidrag, som den pågældende skulle betale, skulle beregnes under hensyntagen til samtlige de indtægter, som den pågældende oppebar.
- 30 Domstolens resultat i Allard-sagen kan ikke anvendes i en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor den omstændighed, at indtægter fra de udenlandske kilder ikke medtages i beregningsgrundlaget for de omhandlede socialsikringsbidrag, følger af bestemmelser i den gældende nationale lovgivning.
- 31 Det bemærkes imidlertid, at den omstændighed, at en arbejdstageres indtægter fra udenlandske kilder ikke medtages i beregningsgrundlaget for socialsikringsbidrag, ikke kan berøre arbejdstagerens ret til de ydelser, som er foreskrevet i den gældende lovgivning. Det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om dette faktisk er tilfældet i den situation, som er genstand for den foreliggende sag.
- 32 Henset til alle ovenstående bemærkninger, skal det forelagte spørgsmål besvares med, at forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en medlemsstat, hvis sociallovgivning alene finder anvendelse på en selvstændig erhvervsdrivende, der er bosat i medlemsstaten, udelukker indtægter, som den selvstændige erhvervsdrivende har oppebåret i en anden medlemsstat, fra beregningsgrundlaget for bidrag såsom CSG og CRDS, navnlig når dette sker i forbindelse med anvendelse af en dobbeltbeskatningsoverenskomst vedrørende indkomstbeskatning.

Sagens omkostninger

33 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Rådet forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 307/1999 af 8. februar 1999, skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en medlemsstat, hvis sociallovgivning alene finder anvendelse på en selvstændig erhvervsdrivende, der er bosat i medlemsstaten, udelukker indtægter, som den selvstændige erhvervsdrivende har oppebåret i en anden medlemsstat, fra beregningsgrundlaget for bidrag såsom det generelle socialsikringsbidrag og bidraget til dækning af underskuddet på de sociale sikringsordninger, navnlig når dette sker i forbindelse med anvendelse af en dobbeltbeskatningsoverenskomst vedrørende indkomstbeskatning.

Underskrifter